

УДК 338.43:636.082

Н. В. Харченко,
к. е. н., доцент доцент кафедри фінансів і кредиту,
Полтавська державна аграрна академія

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПЛЕМІННОГО ТВАРИННИЦТВА

Досліджено формування власного капіталу підприємств племінного тваринництва. Проаналізовані чинники, які найістотніше впливають на рівень ефективності ведення тваринницької галузі. Доведено, що дорогий корм виявився найбільш економічно доцільним, аніж дешевий.

Forming of property asset of enterprises of the live-stock breeding is investigational. Analysed factors which more substantial in all influence on the level of efficiency of conduct of stock-raising industry. It is well-proven that more more expensive feed appeared most economic expedient, than cheap.

*Ключові слова: власний капітал, корма, тваринницька галузь.
Key words: property asset, stern, stock-raising industry.*

ВСТУП

Сільське господарство — одна з базових галузей народногосподарського комплексу України, розвиток якої зумовлює продовольче забезпечення народу. Проте дотепер ще не створено дієвих механізмів надійного фінансування цього життєво необхідного сектора національної економіки, що актуалізує розв'язання цієї проблеми.

ПОСТАНОВКА ЗАДАЧІ

Метою аналізу є збалансованість кормових раціонів для відгодівлі худоби в сільськогосподарських підприємствах.

РЕЗУЛЬТАТИ

У сфері виробництва продовольчої сировини та продуктів харчування доцільно виділити такі групи проблем: гранична зношеність основних засобів на рівні 75—80 %, особливо їхньої активної частини, відносний дефіцит обігових коштів, наявність боргів у сільськогосподарських товаровиробників різних форм господарювання та різних форм власності з причини відсутності паритету цін між промисло-

вою та сільськогосподарською продукцією, недосконалість кредитування аграрних підприємств. Оцінка джерел фінансування інвестиційних проектів засвідчила, що реальними у даний час для аграрних підприємств є власні джерела, банківські кредити та фінансування за рахунок лізингу. Основним джерелом поповнення власного капіталу залишається прибуток.

Власний капітал досліджуваних підприємств було сформовано у 2008 та 2009 роках за рахунок статутного, пайового, іншого додаткового, резервного, додаткового капіталу та нерозподіленого прибутку, а у 2010 році — за рахунок статутного, резервного, додаткового й іншого додаткового капіталу. У 2010 році була проведена дооцінка основних засобів, яка знайшла своє відображення у статті пасиву балансу "Інший додатковий капітал", і його частка у структурі власного капіталу була найвищою, а у 2008 та 2009 роках питома вага нерозподіленого прибутку у структурі власного капіталу була значною. Зауважимо, що у 2011 році товариства не планують збільшувати статутний

капітал, проводи-ти дооцінку основних засобів, тому основним джерелом формування власного капіталу залишається прибуток підприємства. Вище ми вже зазначали, що у 2010 році підприємства отримали значні збитки внаслідок несприятливих умов, тому далі розглянемо можливі шляхи збільшення

прибутку досліджуваних товариств, який буде реінвестовано в розвиток підприємства.

Досліджувані нами акціонерні товариства займаються вирощуванням великої рогатої худоби і свиней. Важливим показником економічної ефективності ведення галузі свинарства був і залишається показник продуктивності тварин. Продуктивність тварин виступає якісним і кількісним показником розвитку галузі, рівень якої зумовлюється комплексом факторів, зокрема породно-селекційним та статеві-віковим складом стада, типом поголів'я свиней, технологією утримання й догляду, рівнем інтенсивності ведення виробничих процесів у свинарстві тощо. Водночас продуктивність тварин є основним регулятором ефективності галузі, що впливає на інші її складові — валове виробництво, собівартість продукції, продуктивність праці, окупність капіталовкладень та прибутковість галузі в цілому.

Зменшення поголів'я свиней зумовлене загальновідомими чинниками, такими як незадовільна кормова база, великий рівень витрат і собівартості продукції, низька продуктивність та відтворювальна здатність тварин, що в кінцевому результаті призводить до збитковості ведення галузі свинарства. Одним із найважливіших чинників, який найістотніше впливає на рівень ефективності ведення тваринницької галузі, є забезпеченість підприємств комбінованими та концентрованими кормами для повноцінної відгодівлі тварин.

Збалансованість кормових

Таблиця 1. Зразкова структура витрат кормів за рік, %

Виробничі групи	Зимовий період				Літній період		
	концентрати	соковиті корми	борошно	корми тваринного походження	концентрати	зелені і соковиті корми	корми тваринного походження
A	1	2	3	4	5	6	7
Книри-виробники	77-82	5-10	5	8	82-87	-	8
Матки холості і супоросні	70-75	15-20	8-10	-	85-95	10-15	-
Матки підсосні	75-80	15-20	5	-	85-90	10-15	-
Поросята до 4 місяців	88-90	-	2	5	90-92	3-5	5
Ремонтний молодняк	75-80	12-17	5	3	85-90	7-12	3
Відгодівельний молодняк і дорослі свині	82-87	7-12	3	3	90-92	5-7	3
У середньому	75-80	12-17	4	3	85-90	7-12	3

Джерело: За оперативними даними ПАТ"Полтаваплемсервіс", [2].

Таблиця 2. Граничні даванки окремих кормів дійним коровам на добу

Корми	Добова даванка, в кг
Грубі корми	16
Цукрові буряки	15
Кормові буряки	40
Картопля	20
Гарбузи	15
Морква червона	15
Гичка бурякова	20
Жжом свіжий і кислий	20
Трава злакових культур	70
Трава бобових культур	30
Дерть бобових	2
Макуха соняшникова	3
Дерть злакових зернових	4
Висівки різні	5

Джерело: [1].

раціонів для відгодівлі худоби в сільськогосподарських підприємствах може бути забезпечена лише за умови достатньої кількості кормових ресурсів підприємства, що безпосередньо залежить від посівної площі кормових культур, їх структури й технології вирощування. У табл.

Таблиця 3. Ефективність вирощування свиней

Склад раціону	Грам на 1 голову за добу			
Ячмінна дерть	870	800	750	700
Овес подрібнений	250	200	150	100
Горохова дерть	305	300	300	300
Кукурудза подрібнена	455	500	600	600
Пшениця	203	200	250	250
Висівки пшеничні	33	20	25	0
Макуха соняшникова	69	150	200	150
Премікс	22	35	0	100
Сіль, г	5,3	4,9	6,1	3,7
Крейдя, г	9,0	9,6	16,2	1,1
Монофосфат, г	28,5	24,6	23,0	22,0
Приріст, г/добу	362	444	433	607
Добова маса корму, кг	2,25	2,24	2,32	2,23
Вартість добової даванки, грн./гол	2,40	2,52	2,42	2,94
Вартість 1 тонни корму, грн.	1067,7	1123,8	1042,5	1320,2
Собівартість свинини, грн./кг	11,15	9,55	9,39	8,13
Ефективність вирощування, +/-	-94 грн.	169 грн.	193 грн.	374 грн.

1 наведена зразкова структура витрат кормів за рік.

Слід зазначити, що раціони годівлі тварин не завжди складаються таким чином, аби рівень концентрації енергії, протеїну, інших поживних речовин, а також співвідношення між ними відповідали встановленим нормам. Також за період із 2008 по 2010 рік у структурі кормів, витрачених на поголів'я свиней, концентровані й зелені корми нерідко замінювалися грубими й соковитими, що призвело до зменшення в кормовій одиниці вмісту перетравного протеїну (за рахунок цього погіршилась енергетична цінність корму). Останнє призвело до зниження ваги свиней і до збитків.

Незбалансованість кормового раціону з перетравного протеїну пояснюється тим, що фактичні витрати концентрованих кормів у структурі раціону складають лише 47,9 % за норми 70—90%.

Ми проаналізували, як змінюються економічні показники при застосуванні раціонів з однаковим переліком кормів, але з різним вмістом у добовій даванці. Очікувані прирости змінювалися у межах 360 — 607 г за добу, господарська ефективність вирощування 20 голів впродовж двадцяти діб на цих раціонах варіювалася від 94 грн. збитків до 374 грн. прибутку. У ході цього з'ясувалося, як видно з наведеної табл. 3, що дорогий корм виявився найбільш економічно доцільним, аніж дешевий.

Розрахунок раціону для тварин на відгодівлі масою 40—50 кг; група — 20 голів, вирощування — впродовж 20 діб; норма потреби зазначена під приріст маси — 650г за добу; вартість свинини в ході реалізації живою масою — 10,5 грн./кг.

Наведені вище дані отримані в аналізі лише раціонів з однаковим переліком інгредієнтів, але різною їх кількістю у добовій даванці за відгодівлі без урахування витрат по інших статтях, які обов'язково супроводжують господарську діяльність. Однак і це вже свідчить, що використання одних і тих же кормів може змінювати прирости майже вдвічі, а прибутковість галузі — до чотирьох разів.

Незбалансованість раціону відгодівлі свиней по незамінних амінокислотах (лізину, метіоніну, триптофану), мікроелементах, вітамінах групи В, каротину, кальцію, фосфору, повареної солі супроводжується затримкою росту тварин і зниженням їх продуктивності. Також до кормових раціонів обов'язково повинні додаватися необхідні антибіотики та солі ряду мікроелементів. Розведення і відгодівля свиней значною мірою обумовлюється не тільки по-

вноцінністю кормового раціону, але й якісною підготовкою кормів до згодовування тваринам.

ВИСНОВКИ

Таким чином, основні причини низької продуктивності й відносно високих витрат кормів на 1 ц приросту свиней полягають у низькому рівні годівлі та незбалансованості кормових раціонів за поживними елементами.

М'ясо і молоко можуть стати продуктами першочергової необхідності лише за однієї умови: якщо господарства відчують зацікавленість держави у збільшенні їхнього виробництва. Поки що ж розвиток тваринницької галузі далеко не скрізь узгоджується з виробництвом кормів і зерна. Прорахунки й упущення в аграрній сфері варто аналізувати на державному рівні.

Література:

1. Рибалко В.П. Присадибне тваринництво / В.П. Рибалко, Г.В. Сафін. — К.: Урожай, 1981. — 250 с.
2. Практикум із годівлі сільськогосподарських тварин: [навч. посіб.] / [Ібатуллін І.І., Кононенко В.Д., Столюк В.Д. та ін.]; За ред. акад. УААН І.І. Ібатулліна. — К.: Аграрна освіта, 2009. — 328 с.

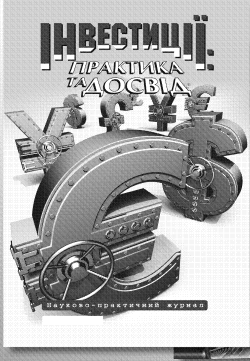
Стаття надійшла до редакції 25.01.2012 р.

ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з питань

- ЕКОНОМІКИ
- ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

(постанова президії ВАК України № 1-05/2 від 27 травня 2009 р.)

**ЖУРНАЛ
ВИХОДИТЬ
24 РАЗИ
НА РІК**

www.investplan.com.ua

Тел: (044) 223 26 28, 537 14 33, 537 14 32
Тел/факс: (044) 458 10 73
E-mail: economy_2008@ukr.net